

Podoba profilové části maturitní zkoušky z DĚJEPISU

Školní rok 2020/2021

Délka zkoušky je 15 minut ústního projevu (+ 15 minut na potítku, kde jsou k dispozici dějepisné atlasy). Student si vylosuje jednu z 25 otázek, kterou stručně uvede, případně subjektivně zhodnotí, a pak svůj výklad zaměří dle vlastního výběru na 2 podotázky (jsou oddělené středníkem), které prezentuje do hloubky. U zbývajících podotázek se očekává více než základní znalost.

Studenti mají možnost navštěvovat seminář *Dějepis pro maturanty*, konzultovat s vyučujícími, nebo využívat na Classroomu desítky textů a ppt. prezentací, které se vážou k jednotlivým maturitním otázkám. Znalost textů označených zde vykřičníky je pro jednotlivé otázky nezbytná a žádoucí. K dispozici je rovněž seznam literatury s odkazy na jednotlivé maturitní otázky.

- 1) ZEMĚDĚLSKÉ CIVILIZACE – neolitická “revoluce”; specifika důležitých regionů; role státu starověkého a současného; vznik a vývoj písma; kultura a náboženství vybraných civilizací
- 2) ANTICKÁ CIVILIZACE – řecká polis (vymezení, význam, sociální struktura); antický občan (práva a povinnosti); proměny forem vlády a komparace se současností; římské impérium (vymezení, význam a specifika); antická mytologie
- 3) CÍRKEV – vznik křesťanství; vývoj křesťanství a proměny církve ve vybraných obdobích od starověku do pozdního středověku; struktura, činnost a význam církve; církev a stát; kláštery; hereze
- 4) LÉNO – vznik, proměny a funkce feudálních vztahů; učení trojího lidu; specifika regionů a komparace s jinými civilizačními okruhy; rozdílné interpretace vzniku a významu feudalismu
- 5) RENESANCE – změny ve společnosti, myšlení a kultuře; specifika Itálie; proměny a komparace renesance a humanismu v Zaalpské Evropě; dědictví renesance pro současnost
- 6) STAVOVSKÝ SNĚM – základní modely vývoje novověkých států, jejich kořeny a specifika; komparace stavovské a absolutistické monarchie; důsledky a alternativy jejich vývoje; státopědné teorie novověku
- 7) REFORMACE – příčiny vzniku a šíření; specifika jednotlivých regionů; katolická reforma; důsledky náboženského rozkolu a pozdější vývoj náboženství v konfesijně rozdělené Evropě
- 8) BAROKO – barokní společnost, kultura a festivita; víra a proměny mentality člověka; vztah vědy a filosofie; utváření a specifika barokní krajiny; rozdílná interpretace baroka v kolektivní paměti a historiografii
- 9) OSVÍCENSTVÍ – proměny mentality lidí, společnosti a forem vlády; důsledky pro jednotlivé sociální skupiny; konfrontace vědy a víry; pozitiva a negativa osvícenství v minulosti i současnosti
- 10) REVOLUCE – příčiny evropských revolucí 17. až 19. století; průběh jejich vybraných fází a vzájemná komparace; americká revoluce; revoluční cyklus a jeho příklady ve 20. st. a v současnosti
- 11) NÁRODNÍ PROBUZENÍ – průběh „jara národů“; různé teorie vzniku nacionalismu; specifika národních obrození; vývoj nacionalismu od 19. století po současnost
- 12) KOLONIALISMUS A DEKOLONIZACE – příčiny a modely budování kol. impérií; etapy, příčiny a způsoby dekolonizace; rozdílné vnímání kolonialismu a dekolonizace; třetí svět v období studené války; současné problémy tzv. třetího světa

- 13) IDEOLOGIE 19. STOLETÍ – konzervatismus; liberalismus; socialismus; kořeny, teze, fúze a politická praxe těchto ideologií; vzájemná komparace ve vybrané problematice; vývoj a proměny těchto ideologií od 19. st. po současnost
- 14) TOTALITNÍ IDEOLOGIE 20. STOLETÍ – jejich kořeny, teze, nositelé a vývoj; komparace komunismu a fašismu; příčiny úspěchu a porážky; metody propagandy totalitních režimů a jejich specifika
- 15) DĚDICTVÍ TOTALITARISMU – srovnání teorie a praxe v rámci střední Evropy; rodinná historie a prolnutí velkých a malých dějin; vyrovnávání se s minulostí a důsledky totalitarismu v tomto regionu i ve světě
- 16) TERRA INCOGNITA A UTOPIE – kultury předkolumbovské Ameriky a Asie; jejich konfrontace s Evropou; proměny ideálu „nezkaženého divocha“; hledání ideálu utopie od renesance po dnešek
- 17) MINORITY – modely jejich soužití s většinovou společností ve vybraných obdobích od starověku po současnost; „lidé na okraji“; sexuální menšiny aj.; Romové; Židé (judaismus, antisemitismus, sionismus)
- 18) ISLÁMSKÁ SPOLEČNOST – pilíře, směry a šíření islámu; pozitiva a negativa vzájemného sousedství v minulosti i současnosti; islámská společnost a civilizace dnes – tradice a modernita; problematika sekularismu a lidských práv
- 19) VÁLKA A NÁSILÍ – proměny válek, válečnicka a násilí od starověku po současnost ve vybraných obdobích; válečná ekonomika a propaganda; vývoj a proměny kriminality, násilí, represe a disciplinace společnosti
- 20) OBCHOD A PRŮMYSLOVÉ REVOLUCE – obchodní výměna od starověku po současnost ve vybraných obdobích; průmyslové revoluce; ekonomická globalizace a její důsledky; teorie vzniku a vývoje kapitalismu; alternativní měnové systémy a ekonomiky
- 21) MĚSTO – vybraná období vývoje od starověku po dnešek; městská správa, politické soupeření a sociální struktura; rozdílná mentalita města a vesnice a vzájemná komparace; modely urbanizace v současnosti
- 22) VESNICE – vybraná období vývoje a proměny vesnice od agrární revoluce po současnost; patrimoniální správa a sociální skladba; rozdílná mentalita města a vesnice a vzájemná komparace; poddanství a nevolnictví; člověk a krajina
- 23) SVĚT 21. STOLETÍ – „konec dějin“, „střet civilizací“ a „multipolární svět“; lokální konflikty současnosti a jejich kořeny; integrační procesy; perspektivy a problémy světových civilizací
- 24) MÝTUS A DĚJINY – národní paměť, dějepisectví a popkultura; rozdílné historiografické interpretace dvou vybraných událostí a procesů (např. kultury světců, husitství, Bílá hora, národní obrození, první republika aj.)
- 25) SOUKROMÍ ČLOVĚKA – proměny privátní sféry člověka a rodiny od středověku po dnešek (každodennost, festivita, spiritualita, stravování, sexualita, nemoc, smrt aj.); tradice a modernita